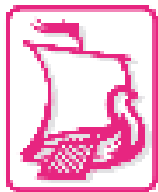

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРІДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ 3 ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2023 рік

№ 05(378)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Катерина Кром *студентка*
4-го курсу Дніпропетровсько
фахового мистецько-художнього
коледжу культури. Виконанням
хореографічної композиції
«Беригиня» вона відкрила зустріч
дніпровських літераторів із
студентами та викладачами цього
освітнього закладу.

Докладніше про
подію у цьому номері
щомісячника!

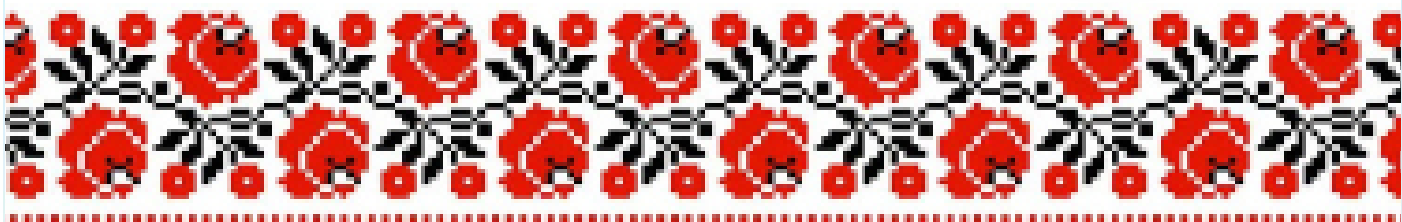

“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озирються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

Ліна Костенко

«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс.

Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», НТУ „Дніпровська політехніка”

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції
а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelisukhons@gmail.com

У США: Bahriany Foundation, Inc. 19669
Vil- la Rosa Loop, Fort Myers,
FL 33967, USA

З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V.
Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J.
07069, USA;

У Румунії : Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7.
Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea
Ro- mania;

У Бразилії: Спільні плани Wira Selanski,
Rua General Glicer- io, 400 apt.701,
22245-120

Rio de Jameiro, RJ
Brazil, Telefax (00-55-21) 2556-5517

У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18V,
Lod, Israel

У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 –
100 Bielsk Podlaski, Polska

У США: Raisa Chejlyk.
4000 S. Biscayne Dr. #213
North Port, FL. 34287.

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі

[facebook.com/borysteninfo](https://www.facebook.com/borysteninfo)

Верстка/дизайн
журнал “CatArt”

Видавець

Папір офсетний.
Друк цифровий
Щомісячник,
наклад:
1500 примірників

ВЕЛЬМИДОСТОЙНІ ДОБРОЧИНЦІ!

В Україні лютує війна і навіть складно описати що ми нині переживаємо. Ми свідомі того що наші люди на чужині роблять дуже багато для перемоги над московськими нелюдами.

Є втома, є певна виснаженість.

Однак уявіть як складно тут нині в Україні! До виття сирен звикли, до відключень електрики так само (хоч їх зараз набагато менше), але важко звикнути до людського горя, до втрат.

Адже страждають всі нині в Україні суці.

Тому наш низький уклін тим, хто допомагає сьогодні Україні встояти у цю важку днину. Найперше **отцю Олексію Лімонченко з Каліфорнії** за княжу пожертву, яку він просить спрямувати «для потерпілих від слуг московського диявола». А так само **добродійці Любов Базюк (Toronto, - Canada)** за жертвний даток для української армії. Наше сердечне спасибі на адресу **Лідії Брантон (Menifee, CA.,)** , яка зафундувала кошти на продукти для українських захисників. Ми щиро вдячні Вам за цікавість історичною Батьківщиною. Правдиво бажаємо Вам усіляких гараздів та гарного самопочуття!

Влас. Інформ.

----- Зміст -----

- Стор.1** Адреси доброти
- Стор.2** Молода муза
- Стор.3-7** КВАРТИРА
НОМЕР ОДИН. КВАРТИРА
НОМЕР ДВА
- Стор.8** Вишиванка
- Стор.9-10** Січеславські
письменники формують
патріотичну юнь
- Стор.11** Життя часопису
- Стор. 12** «Вісті з діаспори»
- Стор.13** Кросвод від
"Бористену"
- Стор.14-16** Нехай від

- «Словника рятівних
висловів» почнеться
революція людських сердець»
- "Słownik wyrazów ratują-
cych życie". Pod red. M. Pału-
cha. Wydawnictwo Naukowe
UKSW, Warszawa 2023, s. 738
- Стор.17** ПОЛІТИКА
- Стор.18-19** Про повернення
місту Новомосковськ
його історичної назви –
Самар
- Стор.20-25** "Наша церква"

Долучайтесь до нас у
соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої
та актуальної
інформації на
нашому сайті
borysten.com.ua

«Молода муза»

Я Вікторія Журик, навчаюсь на першому курсі Дніпропетровсько фаховому мистецько-художньому коледжі культури - Dnipro Art College. Писати вірші почала ще з 7 класу, коли вперше закохалася. Спочатку вірші писала лише про кохання, а потім писала про те, що відбувається навколо, бо все надихало творити, та відтворювати нові ідеї для творчості.

Дякуючи моєму педагогу Тетяні Олександрівні Попович наважилася запропонувати редакції цього вірша.

У цьому світі я живу...
 І що я бачу, відчуваю?
 Про що надіюсь і бажаю?
 побачить мрію наяву-
 Щоб ця закінчилась війна
 Болить і нищить нас вона!
 Я чула безліч людських криків...
 І у свої 16 років
 Я знаю що таке підвал,
 А хтось потрапив під завал
 Новини чути неможливо...
 Це все так страшно і жахливо!
 А час іде...вже рік пройшов...
 І все повторюється знов..
 І все стає більш звичним,
 Здається,що війна вже вічно!
 І я все більше відчуваю,
 Як моє серце розриває
 Коли я чую про бійців-
 Чоловіків,синів,братів!...
 Їх сила нас оберігає!
 Хай це ніхто не забуває!
 Нас не поставить на коліна!
 Ми - вільна й сильна Україна!

КВАРТИРА НОМЕР ОДИН. КВАРТИРА НОМЕР ДВА.

Віталій Кришна та Микола Гаржа жили з самого дитинства на одному майданчику в дев'ятиповерховій панельці одного з обласних центрів сходу України. Віталій у квартирі номер один, а Микола номер два. Якраз у першому під'їзді першого поверху їхнього великого довгого будинку, котрий у народі чомусь називали «пентагон». У дитячі роки ані Віталій, ані Микола не звертали увагу ані на назву свого будинку, ані на його сірий похмурий вигляд типової будови «добри розвинутого соціалізму» в СРСР.

Це вже згодом, коли обидва, за різних обставин, побачать трохи світу, їм стане зрозуміло, що поганого дитинства, справді, не буває. Бо свої найкращі роки вони провели, як більшість дітей в Союзі, у занедбаній та непривітній архітектурній споруді.

Однолітки і сусіди, а ще й однокласники Віталій та Микола були у доволі приятних стосунках. Хоч і друзями їх назвати не можна було, але приятелювали не один рік. Контактів поменшало після того, як Микола, заробивши свої перші порядні гроші придбав собі квартиру і з молодю дружиною виїхав з батьківського дому. А Віталій, який з дитинства марило турботою про всяких звіряток, так і залишився жити вже зі старенькими батьками у квартирі номер один та чесно і з натхненням трудився в одній з приватних ветеринарних клінік обласного центру на сході України.

Відвідуючи батьків у вихідні, Микола, як правило, заходив сказати «гало» і Віталію. Той завжди радо зустрічав

приятеля дитинства та захоплено белендів про порятунок чергової ящірки та хвилястого папуги на своїй ветеринарній праці. В останні роки Микола нерідко запитував товариша дитинства:

- Чому це ти все одинакуєш? Ми з Галинкою он вже другого «спиногриза» плануємо завести. Це тобі не ящірки і папуги. Це - майбутні громадяни незалежної України! - жартував Гаржа.

У відповідь Віталій, як правило, чомусь густо червонів, починав дивитися кудись вбік і тихо пояснював:

- Та не моє це, розумієш. Пелюшки, в АТБ за картоплею ходити, дружині подарунки на день народження вибирати...

- Ось це втнув! Черепахам і ящіркам гузно підтерати - це його. А молоду жінку обійняти, наче й не цікаво. Та солодше від цього у житті нічого не буває, - категорично підсумовував Микола.

У відповідь Кришна червонів, ще більш ніяковів. Так і зустрічалися час від часу.

Коли кривавий карлик зі своїми опричниками вдерся у Крим, шкільні приятелі довго обговорювали подію. Чи не вперше їм стало зрозуміло, наскільки подібні погляди вони мають, як обоє переймаються долею і майбуттям України.

- Ну, й чого він досягне?! - обурено ставив риторичне запитання Микола. - Та Крим тепер буде один великий військовий полігон, який ніхто не визнає у світі.

- І туристів там буде катма, - згоджувався з приятелем Віталій.

- За України, як ніяк, туди і з-за кордону їхали.

Опісля того, як у ветеринарній клініці, де працював Віталій на роботу влаштувався якійсь Сергій з Сімферополя, бо не захотів жити під насильством і брехнею росіян, Кришна взагалі політизувався вкрай.

- Знаєш, Сергій мені розповідав, що тепер у Криму як в «совку», - емоційно ділився з Миколою під час їхніх випадкових зустрічей ветеринар. - Себто, жити мусиш за приписами, як каже Путін і їх головний піп Кирило. Ані тобі вибору ні в чому! - скрушно хитав головою Віталій.

- А то як! Моксель - це тиранія від самого початку існування, - хитав на знак згоди Гаржа.

Якось наприкінці чи то 2016 чи може 2017 року, коли українці вже призвичаїлися до війни на Донбасі й відібраного Криму, шкільні приятелі випадково зустрілися у центрі міста. Віталій був не один. Поряд з ним стояв підтягнутий, спортивної зовнішності хлопець. Виглядало що він децю молодший за однокласників.

- Познайомся, - радо привітався зі шкільним другом Віталій. - Це Сергій з Криму. Пригадуєш, я тобі про нього розповідав.

- Приємно, - простягнув руку Микола. - Ну, як там у Вас путіністи лютують? - запитав нового знайомого.

- Це тепер не Крим, це тепер одна велика казарма. Знайомі розповідають, що військові гелікоптери з ранку до ночі літають, солдатів стало кількісно на рівні з цивільними. Одне слово, хорошим життя там не назвеш. Через те я й залишив Крим, - підсумував Сергій.

- Ну, у нас не зле? - поцікавився Микола.

- Звісно, що добре! Бо це ж Україна, - весело відповів колишній кримчанин. - Та й відтепер у мене

тут Віталій, - з теплотою в голосі додав хлопчина.

- Ти б його оженив! Не тобі ж з ним жити, - пожартував Гаржа.

У відповідь і Сергій, і шкільний приятель промовчали. Запала тиша. Може, щось не те бовкнув, - подумав про себе Гаржа. І аби розрядити незручність безтурботно промовив:

- Ну що, козаки, бувайте! Треба якось по пиву вдарити. Дайте знати коли...

- Еге ж! - дружно промовили у відповідь.

За якийсь час, в чергове відвідуючи своїх батьків, у дворі будинку свого дитинства Микола випадково зустрів ще одного однокласника Андрія Маричева. Він мешкав у сусідньому домі. Вже лисуватий, незважаючи на порівняно молодий вік, козлячої ваги і статури той завжди викликав у Миколи неприязнь. Бо був зазнайкуватим із самовпевненістю барана, який лише один знає куди і для чого йти. Негативу побільшало ще й тоді, коли, напередодні кримських подій, Маричев постійно їздив з колорадською стрічкою у машині. А з його сторінки у Фейсбук просто смерділо сепарством і ватою. Микола якось майже випадково потрапив на неї під час подорожування по Інтернет і ще більше став зневажати миршавого Маричева.

- Привіт! - обізвався першим до колишнього однокласника прихильник русского міра. - Я тут недавно хлопців наших зустрів. Так вони знаєш, про що мені розповіли, - почав торохтити миршавий.

- На голову не натягнеш. Виявляється, Віталій Кришна п... ст. Живе тут з одним із втікачів з Криму.

- І тобі що до того?

- А то ж як бандеровці Росією лякають. Війну на Донбасі розпочали. Як то кажуть, у Європу через жопу...

Та пішов ти!

Микола розвернувся і попрямував геть від мишавого. Почуте від нього викликала і гнів, і роздратування. А найбільше був вражений словами Маричева про Віталія. Враз згадалося його багаторічне холостяцьке життя, децю дивна остання зустріч із переселенцем з Сімферополя. Микола ніколи не вважав себе гомофобом. Зрештою, як людина демократичних переконань, ставився до людей нетрадиційної сексуальної орієнтації з точки зору особистих свобод. Однак те, що, схоже, Кришка гей все ж таки дряпануло по серцю. Незвично, незрозуміло, децю огидно все це. Опинившись у полоні таких емоцій, Гаржа вирішив більше про те не думати. Проблем і так вистачає....

За якійсь час він знову зустрівся з Віталієм побіля будинку їхнього дитинства.

- Миколо, вітаю! - кинувся йому назустріч шкільний приятель.

Тому враз пригадалося те, що почув від Маричева. Мимоволі Гаржа отетерів й непевно простяг руку для привітання. Це помітив Віталій і стурбовано запитав:

- У тебе якісь проблеми?

- Та ні, - розгублено відповів Микола.

- А, значить ти вже знаєш. Напевно, Маричев розповів, - з гіркотою промовив Віталій. - Він навіть моїм батькам телефонував. Ти ж знаєш, я в школі лише один раз бився. Коли Мишко кривий у kota з рогатки поцілів. Однак, коли зустріну цю гидоту - рука не затремтить.

- Та облиш ти його. Таких не бити, а вбивати треба, - суворо додав Микола.

Запала незручна мовчанка. Вона запанувала непристойно довго.

- Слухай, мені абсолютно байдуже з ким ти спиш, - підкреслено

енергійно промовив Микола. - Ми ж з тобою говорили про те, що кожен має право на свій вибір. Ти пробач, мені твій складно зрозуміти, але я його поважаю.

- Це правда? Чи просто хочеш заспокоїти «гоміка»...

- Чесно. Треба вчитися розуміти інших. Якщо вони навіть не такі як ти. Не завжди вдається...

- Що ж, я тобі вдячний. Поки що подібні слова у таких випадках я чую не часто. А ще ти знаєш, як важко жити таким як я. Вічно приховувати свою суть, соромитися своїх почуттів. Я б те ж, може, хотів кохати чи то Галю, чи то Наталю. В Україні це простіше.... Особливо батьків шкода. Для них я просто постійний біль, гірше за інваліда, - очі у Віталія зволожніли.

Миколі стало гірко за приятеля дитинства. Хотілося обійняти Кришку, але з огляду на обставини розмови, від цієї думки стало якось суперечливо. А тому він підкреслено по-чоловічому поплескав Віталія по плечу, міцно потиснув руку.

- Не переймайся. Який ти є, такий і є. Це мені, мабуть, треба децю у собі змінювати....

З часу тієї розмови між Віталієм та Миколою промайнуло декілька років. Анаприкінці лютого дві тисячі двадцять другого, коли Гаржа заїхав до батьків на машині, аби відвести тих подалі від обстрілів росіян, зустрів побіля своєї квартири Тетяну Іванівну, матір Кришки. Та зістаріла до невпізнання, сплеснула у долоні:

- Миколо, як ти? Як батьки?

- Та ось хочу відвезти до рідні на Хмельниччину, поки все владається. А ми з Галиною нікуди не збираємося.

Впевнені, що москалі до нас не дійдуть. А Ви? Де Віталій?

- Ми так само рідну хату на полишимо. А Віталій з Сергієм ще з початку січня в ЗСУ. Нині телефонує кожен день, а де саме знаходиться, не розповідає. Пояснює, що їм не можна цього робити. Вони ж вдвох з Сергієм чому вирішили йти воювати. Сказали, що таких як вони на війні поважають. Образливими словами не називають і за рівню вважають. Мамо, ми там такі, як всі, - зі сльозами у голосі промовила Тетяна Іванівна. - А ще він у нас патріот!- гордо сказала стара жінка.

- Знаю, через це роками з ним приятелював. Ви ось що, Тетяно Іванівно, коли, що дзвонить, не соромтеся. Ваші хлопці нас захищають. А ми з Галею повинні про Вас з чоловіком подбати, - простягнув матері шкільного приятеля візитівку.

...Перше травневе тепло 2022 року почало панувати в одному з обласних центрів сходу України. Микола побіля комп'ютера наводив порядок у своїх волонтерських звітах за минулий місяць, коли раптом задзеленчав мобільний. Глигнув на екран, де висвітлився напис: Тетяна Іванівна. На душі стало нехороше. Та після їхньої зимової зустрічі жодного разу не дзвонила і про Віталія від неї нічого не було чути.

- Слухаю..

- Миколо, це ти? - не сказала, а прошепотіла старенька.

-

- Віталій на Донбасі загинув. Сергій везе тіло додому.

- Ви вдома? Я зараз приїду.

Микола в хатньому одязі стрибнув у автівку. Їхати до батьківського дому не так далеко. За декілька місяців війни - це вже була не перша смерть з оточення Миколи. Але загибель Віталія чомусь

вразила до глибини серця. Ось за тим перехрестям вже в'їзд до їхнього двору, а тут побіля цих лавочок вони пацанами грали у квача. Заставлене автівками біженців з окупованих територій подвір'я не давало можливості вигідно запаркуватися. Довелося пройти з декілька десятків метрів від сусіднього провулку. Перше, що побачив Микола побіля знайомого під'їзду, це пику Андрія Маричева. Той заливав пляшкове пиво у своє огидно худе і німецьке тіло.

- А, Миколо, - підвів на колишнього однокласника захмелілі очі ватник. - Ти чув, під Бахмутом п...ар Кришна загинув. Треба було знати, куди лізти..

- Ти сказав п...р?!

- А то як. Він і жив з таким самим.

Вищий на дві голови за миршавого Маричева Микола взяв того за барки. Притулив спиною до панельної стіни будинку.

- Так ось знай, істото! П...р це ти, а він герой!

І декілька раз, неконтролюючи себе, струсонув козяче тіло Маричева об стіну рідної багатоповерхівки.

Той пару раз стиха хекнув і опустився додолу.

По нерівній залізобетонній вертикальній поверхні широкою цівкою побігла кров. Ось, мабуть, і я вже скінчив свою війну, подумав Микола, дивлячись на нерухоме тіло Маричева...

Фідель Сухоніс
(м. Дніпро, 2 травня 2023 року)

Перші читацькі відгуки

Оповідання цікаве і заслуговує на успіх у читача. Гарні характери. І гомосексуал виписаний непогано, без зайвого запобігання перед ЛГБТ-спільнотою. Стиль децю публіцистичний. Майже як Дж.Орвелл. Отже, мені сподобалось. Головне - тема заслуговує на те, щоб наші письменники вже вільно писали про це.

*Марина Ганієва-Музика
(лауреат Відзнаки імені О. Гончара 2013 року)*

Мені сподобалось! Читається легко! Щиро дякую...

*В'ячеслав Дідик
(підприємець, м. Кривий Ріг- Дніпро)*

Чудове оповідання, Фіделю! Прочитав і не шкодую. Є над чим міркувати. Дякую.

*Валерій Іншаков
(журналіст, Братислава-Словачія)*

Дякую. Описане Вами на часі!

*Галина Євсєєва
(Проректор Придніпровської
державної академії будівництва та архітектури)*

Здорово. Це справжня література, Бере за душу.

*Валерій Федоренко
(викладач Дніпровського державного
коледжу будівельно-монтажних технологій та архітектури)*

“Колонка редактора”

Вишиванка

Так вже трапилося що для українців вишиванка це не просто національний одяг, а це символ спротиву, власної ідентичності.

У часи СРСР саме вишитий одяг був чи не єдиним маркером свідомого ставлення до свого коріння. У моєму особистому архіві і понині зберігається фото яке було зроблено для університетського випускного альбому.

На ньому я випускник фізтеху ДДУ 1984 року з комсомольським значком на піджаку та у... вишиванці.

Єврей-фотограф побачивши мене у такому вбранні, аби, можливо, не мати згодом проблем з випускним альбомом цілої академічної групи держуніверситету, стурбовано перепитав:

- А так можна?

- Как? - прикинувся гофрованим шлангом.

- Так ведь только в театре одеваются...

- Это торжество национальной ленинской политики, - по-фарисейски бадьоро пояснил я.

У советські часи посилення на вождя світового пролетаріату було важливіше за волю божу. Фотограф полегшено зітхнув і почав пояснювати куди і як нахилити мені голову.

Все це було б смішно, аби не так гірко.

Бо й сьогодні, вже під час війни, поряд з нашою мовою, історією, культурою вишиванка бореться за право українців бути на власній землі. І неодмінно переможе!

Фідель Сухоніс,
шеф-редактор

СІЧЕСЛАВСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ ФОРМУЮТЬ ПАТРІОТИЧНУ ЮНЬ

Зустріч наприкінці цього річного травня у стінах з Дніпровського фахово мистецького - художнього коледжу культури - це системна робота нашої обласної письменницької організації у пропаганді творчості українських літераторів серед широкого загалу, особливо в молодіжних аудиторіях. Адже нами підписано низку угод про співпрацю із освітніми закладами регіону. Зокрема, і з Дніпровським фаховим мистецько - художнім коледжем культури.

Реалії сьогодення - зустрічі в укриттях та підвалах

«Культурний фронт на вістрі поезії» - так називалася мистецька імпреза у якій я із задоволенням взяв участь разом з колегами - Еліною Заржицькою та Сніжаною Білою.

Головною темою зібрання стали поезії, які присвячені російсько-українській війні. До честі господарів заходу, вони змогли наповнити імпрезу не лише поетичним словом, а й надали творчій зустрічі значного виховного імпульсу. Під час імпрези звучали поезії у виконанні студентів коледжу відомих українських поетів. Всі вони мали потужний патріотичний зміст та були спрямовані на утвердження у серцях слухачів української Перемоги. Особливий респект куратору проекту Тетяні Попович та очільниці освітнього закладу Інні Рудкевич.

Показово, що під час заходу довелося перенести його локацію до бомбосховища.

У Дніпрі вкотре за останні тижні лунала повітряна тривога. Через це було втрачено певну драматургію сценарію імпрези зокрема став неможливим музичний супровід та відеоряд до підготовлених виступів. Водночас це було чергове нагадування присутнім про сучасних варварів з московії.

Насамкінець мав приємність повідомити присутнім новину, і як стало зрозуміло з реакції залу, що викликала загальне схвалення. А саме щодо ініціювання нашими літераторами Дніпропетровського обласного літературного конкурсу «Мій коледж, моя Україна».

*Фідель Сухоніс,
голова правління ДОО НСПУ*

Життя часопису

За ленінськими заповідями Україна, дякувати Богу, вже не живе і боремося за те, що жити їй надалі не буде.

Позаяк сентенцію, яку приписували советські ідеологи "вождю світового пролетаріату" про те, що "преса не лише пропагандист і агітатор, а й колективний організатор" варто брати до уваги.

А тому з приємністю сьогодні взяв участь у імпрезі "Алгоритм успіху", яка була ініційована та організована у стінах Придніпровської державної академії будівництва та архітектури (ПДАБА) редакцією щомісячника "Бористен".

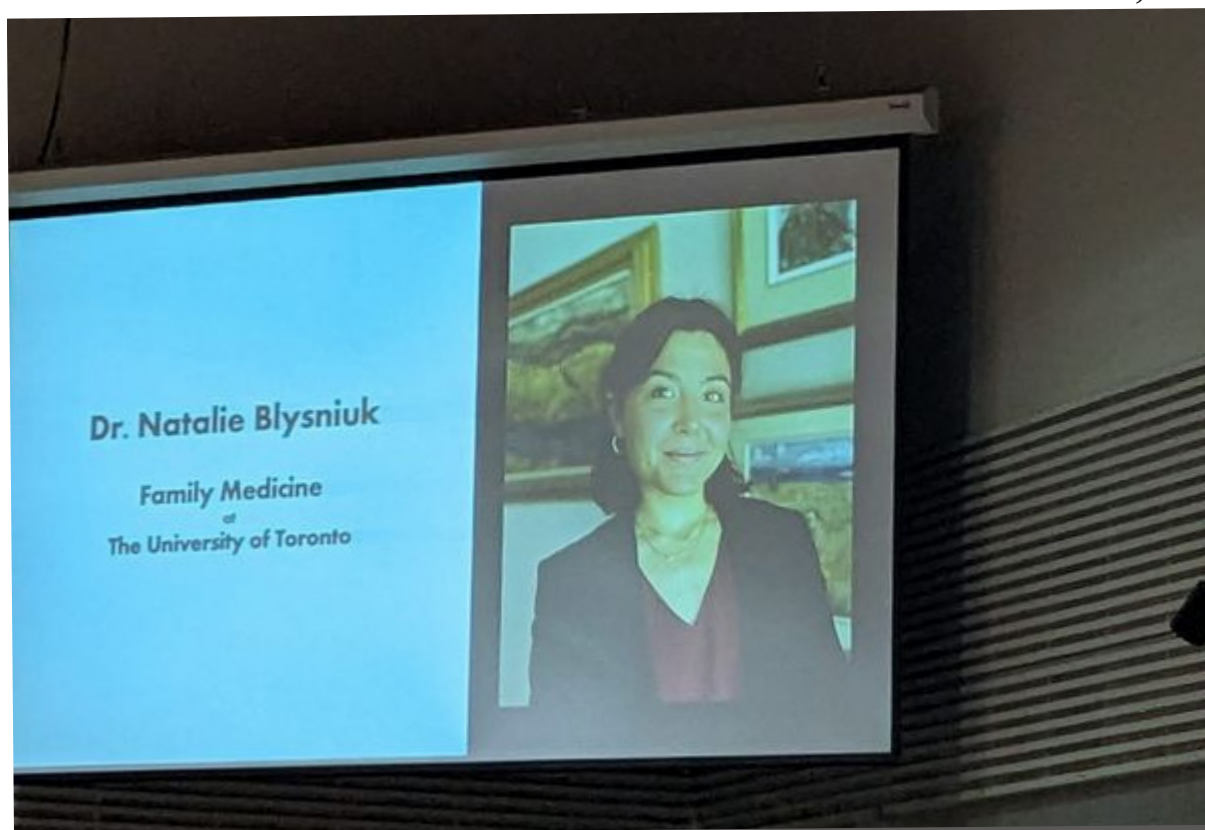
Її головним героєм став соціально відповідальний бізнесмен, студент цього вишу Сергій Климів. У новому числі нашого щомісячника вміщено допис про цю успішну особистість "Будуємо бізнес перемоги" авторства Вашого покірного слуги, який став так само одним із предметів дискусії, в перебігу цікавої та пізнавальної для всіх небуденної імпрези.

*Фідель Сухоніс,
шеф-редактор журналу "Бористен"*

«Вісті з діаспори»

Бористенівці приєднуються до цих привітань. Це особисте досягнення представників нашої громади в Канаді так само цеглинка в Перемогу над рашистами . Особливі привітання знаній громадській діячці української спільноти в країні кленового листя та доброго друга нашого видання Ірині Ващук. Вона справді може бути горда за свою внучку Наталочку.

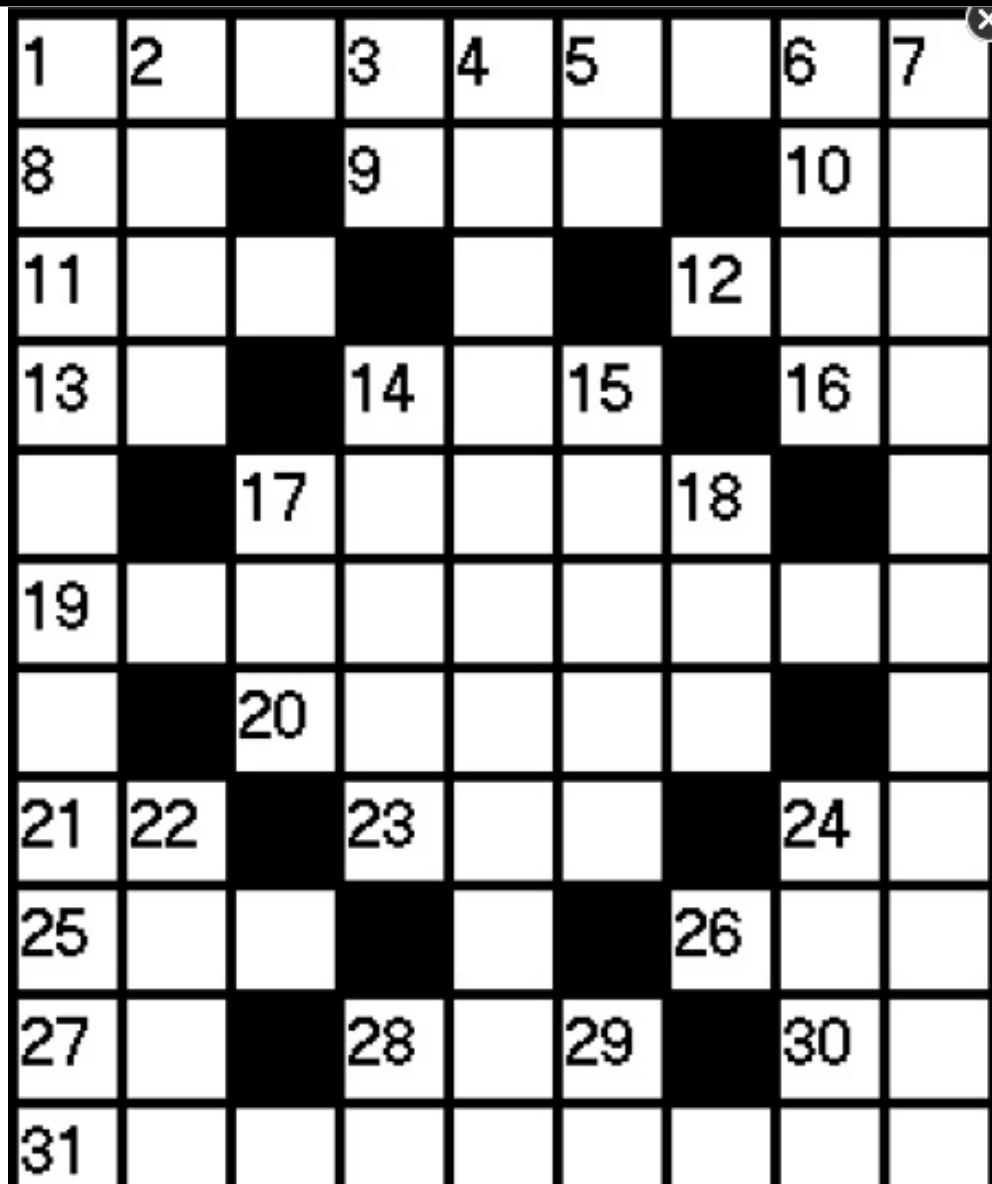
Редакція

З великою радістю вітаю свою дорогеньку внучку Наталочку з отриманням диплома сімейного лікаря з Торонтського університету. Наснаги тобі дорогенька Наталочко і щедрої Господньої ласки на новому професійному шляху.

Бабця, Ірина Ващук.

Кросвод від "Бористену"

За вертикаллю:

1. Усе нове, прогресивне, що запроваджується в якій-небудь галузі людської діяльності. 2. У давньоримській міфології – бог кохання, якого зображали крилатим хлопчиком з луком і стрілами. 3. ...-... (саме так, розм.). 4. Той, хто організовує, засновує, налагоджує або впорядковує що-небудь. 5. Баскетбольний клуб. 6. Нутряне сало. 7. Безглуздий набір слів; нісенітниця. 14. Крутий, різкий поворот. 15.... Олекса Сергійович (український письменник, прозаїк, гуморист, лексикограф). 17. Київський університет права. 18. Російська телекомпанія. 22. Те саме, що півники. 24. Розбишака, хуліган. 28. ...-капо (у музиці – «спочатку» (знак повторення)). 29. Вираження заперечення співрозмовникові.

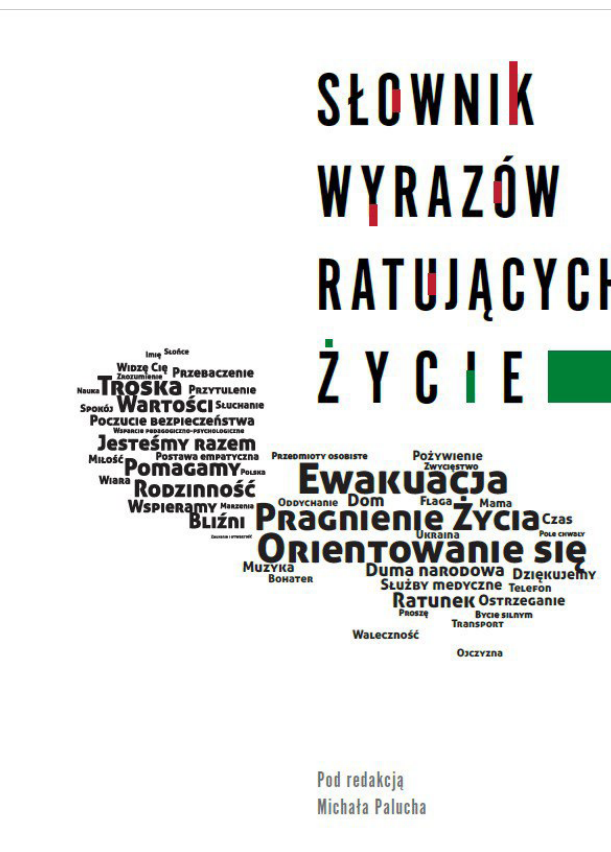
За горизонталлю:

1. База-склад, де зберігають у спеціальних резервуарах нафту і нафтопродукти і

відпускають їх споживачам. 8. Міжнародна одиниця електричного опору. 9. Вигадана істота із «Володаря Перстнів» Толкіна. 10. Децибел. 11. Дядя. 12. Одне з п'яти почуттів, органом якого є око. 13. Міра земельної площі. 14. Завідуючий. 16. В давньоєгипетській релігії – бог Сонця, творець світу. 17. Мед, пиво на храмове свято (заст.). 19. Жінка-офтальмолог. 20. Відчуття якої-небудь потреби (перев. фізіологічної), потяг до чого-небудь. 21. Нота. 23. Трав'яниста рослина з довгим стеблом і великими квітками (переважно червоного кольору). 24. Здивування, здогад. 25. 2+1. 26. Вузкий край, кромка чого-небудь. 27. Не ми, а 28. Слово, що додається до імен знатних чоловіків в Іспанії. 30. Глибока довга западина (переважно з крутими або прямовисними схилами), що утворилася внаслідок розмиву пухких осадових порід тимчасовими потоками. 31. По-батькові доньки чоловіка на ім'я Оскар.

Проф. Богуслав Сліверський
Лодзький університет, Польща

Нехай від «Словника рятівних висловів»
почнеться революція людських сердець»
“Słownik wyrazów ratujących życie”. Pod red.
M. Palucha. Wydawnictwo Naukowe UKSW,
Warszawa 2023, s. 738

Якщо прийняти тезу Михайла Русінка, що від мови починається кожна революція, то її, власне, започаткувала не Санаг, але д-р Михайло Палюх, який зумів упродовж кількох місяців віднайти й згуртувати прекрасних авторів – педагогів, психологів, істориків, культурознавців, філософів, політологів, медичних рятувальників, військових офіцерів і мовознавців, щоб вони, вражені драматизмом війни в Україні, поділилися своїми роздумами, багатством власних думок і відчуттів, створюючи спільно "Словник рятівних висловів". Оскільки Санаг як кумир молоді намагається нав'язати міф романтизму в новій артистичній формулі, остільки разом з Михайлом

Палюхом ми впевнені, що потрібно надати йому ще іншу якість.

Надходить час на зміну мови та словесних виразів також і в системі освіти, виховання, психотерапії. Ці нові напрями, власне, й схоплені авторами Словника. Книжка є у вільному доступі, тому я не рецензую її як автор частки вміщених у ній досліджень. Я переконаний, що поява стількох матеріалів і видання такої важливої сьогодні публікації є шансом на зміни не тільки в суспільних, інтрапсихічних, але й в інституційно-освітніх відносинах. Редактор тому так пише в передмові:

Читачу, скажи у своїй країні, так як ми це робимо в Польщі і в Україні, що ми писали цю книжку, будучи вірні словам, вірні тим, які хотіли його висловити, як і тим, які мусили мовчати. Ми знаємо цей паралізуючий стан тіла і духу, коли внаслідок зазнавання насилля чи на сам вигляд постраждалих осіб, а особливо матерів і дітей, відбирає людині мову. Так сталося 24 лютого 2022 року – не вистачало нам слів, щоб висловити те, що ми побачили і чого зазнали, навіть на наших очах, жертви російської агресії в Україні (...). У доброму слові, у слові, що рятує життя, дрімає якась таємниця й одночасно якийсь вимір правди про людину і її людяність. Важливо, щоб прозвучав аргумент, що ми не шукаємо на когось помсти, але хочемо помститися за задане нам всім насилля, спотворення реальності і позбавлення голосу. Зазвучить це парадоксально, але в християнській, близькій нам і глибоко моральній сентенції "Зло добром перемагай", міститься якась таємнича форма прощення не тільки когось за заподіяне зло, скільки злу самому в собі (s.11).

Суттєво, що гроно авторів цієї книги об'єднане ДОБРОЮ силою проти сили ЗЛА, якого зазнає українське суспільство з боку злочинної війни Росії по відношенню до суверенної країни. То також НАША ВІЙНА. ВІЙНА ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ПЕРЕЛОМУ. Видається, що тут не йдеться у ній про саму Україну, але про повернення імперіалістичною Росією втраченого домінування в цій частині світу.

Україна захищає, отже, не тільки власну тотожність, суверенітет, але й перебирає на себе вагу і пов'язану з тим драму втрат людського існування, як у мілітарній, так і в суспільній, загальній сферах.

Мільйони людей, в основному жінок – громадянок України, покинули свою Вітчизну, щоб рятувати людське життя, але, разом з тим, і власну історію, культуру, національну тотожність. Ця публікація не є дослідженням міжнародних взаємин, геополітики чи парамілітарної просвіти, але є даром польських та українських гуманістів на користь (...) свідчення благородної боротьби і гідного зіставлення з трагізмом власної і чужої долі. Ми в Польщі знаємо, чим це загрожує, коли у рамках повоєнної впорядкованості світу змушують людей, а навіть цілі суспільства до позбавлення можливості висловлюватися щодо людяності, а також сенсу страждання і пробачення.

Воєнна травма, розбуджувана не тільки сімейними спогадами, але й картинами зла і звірств, демонстрованими в медіа, пронизує покоління. Не припускаймося цієї помилки історії, не насичуймося тільки словами злочину і жорстокості, образи, жалю і відчуття несправедливості. Ми не хочемо в черговий розміряти власну свободу відчуттям безпомічності в ставленні до пізніших суспільних девіацій, психічних дефіцитів, морального нігілізму і пораженства, які перешкоджають народженню живої педагогічної думки. Бо народ, який замовк у безпомічності на покоління, вимагає суспільного поглибленого зцілення, і можливо, саме те, як ми поводитимось і чим займаємося, є проявом якоїсь форми автотерапії (с.12).

Рецензована тут монографія розворушить наші емоції фактами, ілюстраціями, фотографіями зі зруйнованих, розбомблених агресором українських міст і сіл, але разом з тим вона є накопичувачем надії людських сердець і помислів, що (...) *слова не тільки можуть урятувати життя, але перш*

за все рятують психічне й емоціональне здоров'я для наступних поколінь, перед якими стане багато викликів екзистенціальної природи.

Найважливіше з них – це збереження життєвої сили, готовності і здатності до конструктивного подолання воєнних травм, переживання суму та піднесення з часом на рівень етичної мудрості, яка дає змогу підняття проби найвищої міри, якою буде призупинення логіки відплати. Саме від цих положень будуть залежати долі міжлюдських і міжнародних зв'язків на багато поколінь (с.20). Зміст книжки має суто педагогічний характер. Згідно з літерою духу нашої науки ми не мали наміру чекати на продовження і примноження жорстоких подій в Україні, але бачили глибоко закорінені вже травми переселенців та їхніх дітей. Ми розуміли, як важливо саме тепер поділитися позитивною педагогією з тими, що втратили вже у своєму житті багато, але не власне ество, не особисту гідність і душу, яка виринається до раю.

Ми адресуємо цю книжку перш за все тим, хто перебуває на еміграції, зокрема в Польщі, до українських опікунів дітей, педагогів, вихователів, батьків, а також журналістів, працівників засобів масової інформації, щоб вони побачили, наскільки важливі в цей саме час не тільки жести, надання простору і місця для проживання, його продовження, але й слів, які дозволяють прочитання "тут і тепер", а у зв'язку з цим також і того, що може відбутися "там і завтра/колись".

Як пише Редактор книги, надзвичайно важливо (...) *звертати особливу увагу на слова, глибоке значення яких затерлося силою звичних взаємодій і – потрібно це визнати – відсутністю належного визнання в останніх декадах їх важливості (с. 23)*. Робота над цим Словником тривала паралельно до багатьох ініціатив наукових осередків на користь надання допомоги Україні та її мешканцям. М. Палюх звернувся до директорів шкіл у Польщі, а також до польських та українських педагогів і журналістів з проханням надсилати свідчення, слова, фрази, малюнки або знімки, які ілюструють вислови, що рятують життя, особливо важливі саме з огляду на війну, що точиться в Україні. Ця ініціатива заімпонувала багатьом, бо бо надійшло аж понад 900 таких відгуків.

Запропонований Михайлом Палюхом Редакційний комітет "Словника", який проводив свої засідання дистанційно, виробив прозору концепцію книги і

прийняв незвичайно скрупульозний темп робіт над його змістом. У нас було мало часу, тому ми відклали всі інші свої справи, щоб присвятити себе саме цьому завданню; усі ми усвідомлювали, що відтягування часу, витрачання його на заняття власними справами унеможливить видання Словника. Так виникло 45 есе, виконаних у різній нарративній стилістиці (від загальної, науково-популярної до наукової). Було сформульовано 33 ключові поняття, які є в певному сенсі репрезентативні для всіх майже 900 заявлених до редакції висловів. Презентація цих понять вписана на вісь від тих, найбільш відповідних до них відносно об'єктивного змалювання, до термінів, наповнених суб'єктивізмом, подібно, як порізнному ми сприймаємо певні явища.

Точиться війна, трагедію якої ми вже більше року переживаємо разом з громадянами України. Потрібно робити все, що тільки можливо, щоб підтримувати людей, уражених воєнною драмою, щоб розледащілому, розманіженому поколінню, захищеному під крилами "гелікоптерових батьків" ("Helikoptereltern") усвідомити врешті, що стаються зміни, які несуть із собою неймовірні, непередбачувані ще виклики.

Не варто сподіватися, що буде можливе повернення до часів перед 24 лютого 2022 року! Ні. To se už ne vrátí! (То вже не повернеться!), як кажуть чехи. Панта рей. Санаг, зрештою, співає вислів Віслави Шимборської "Ніщо дваразинетрапляється", і її виконання має вже кількадесят мільйонів переглядів і прослухувань на YouTube. Понад рік тому наступив край бінарного світу Схід – Захід (рекомендую почитати інтерв'ю чи висловлювання Романа Кузняра, Богдана Гуральчика, Кшиштофа Найдзіка, а може, і незабаром Андрія Парайша). Час готуватися вже не до війни, бо вона триває, але до захисту того, що ще залишилося нинішнім поколінням, щоб вони могли пережити і відшукати для себе місце у світі цілком нових геополітичних поділів.

Не повернеться вже Польща часів Єжи Бузка чи Дональда Туска, так само, як не переживе умовного спокою Польща наступних груп влади. Ще відвертають увагу суспільства від ключових загроз польської державності конфлікти світоглядної природи, скандали, зловживання політиків, штучна інтелігентність, злочини, екологічні катастрофи і т. п., тому не можемо наївно сподіватися, що буде можливим повернення

до спокійного минулого, до часів благополуччя і розміреного ритму життя. Зацікавлені особи можуть стягнути книжку з наукового сайту Редактора, який постарався подати речовий індекс ключових понять. Я прагну разом з тим висловити слова визнання Міністерству Освіти і Науки Польщі та керівництву Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві за фінансову і організаційну підтримку цього проекту. Друкована (поки що лише в кількох репрезентативних примірниках) версія, буде видана Видавництвом "Імпульс" у Кракові найближчими днями. Буде передана першому секретареві Посольства України Віталієві Білому, який раніше був повідомлений про наш намір, відбираючи публікацію "Уроки миру у (по)воєнний час". Підтримує нас у цій справі і Францішек Шльосек, який є також членом Національної Академії Педагогічних Наук України. Творців колективних наукових та освітніх праць, а також членів інтердисциплінарних авторських колективів повинна зацікавити детальна методологія доведення до остаточної, тобто логічної конструкції цілого нашого задуму.

P.S. Проект не передбачав друкування паперових примірників, але завдяки добрій волі Видавництва "Імпульс" у домовленості з Видавництвом Університету Кардинала Стефана Вишинського можна скласти замовлення на закупівлю прекрасно виданого примірника книжки. Замовлення направляти на impuls@impulsociety.com.

*Переклад з польської
проф. Микола Лесюк
Прикарпатський національний
університет ім. В. Стефаніка,
Україна*

---ПОЛІТИКА---

Слово політика походить від грецького слова «поліс», що означає «місто». Політика стосувалася б справ міста в найширшому її масштабі. Оскільки греки правили містами-державами, цей термін фактично застосовується до країн або держав. Оскільки людина в сучасному структурованому суспільстві є невід'ємною частиною якогось міста чи держави, майже все в її житті можна вважати політичним. Колишній Спікер Палати представників Конгресу США Тип О'Ніл придумав фразу «вся політика є місцевою». В українців таке ж відчуття, що сорочка ближча як кожух. У будь-якому випадку політика означає все, що зачіпає людину, її родину, її дім, її громаду.

Отже, у спорті вболівальник – це політична тварина. Твердження про те, що в спорті не повинно бути політики, є одним із найбільш безглузких, але всюдисущих тверджень, які все використовують неправильно. Олімпіада – яскравий приклад. Сьогодні я вболіваю за США чи Україну. Незалежно від того, чи завжди вболіваю проти Росії чи російських спортсменів в американському спорті. Я вболіваю за Метс, Джетс, Нікс і Рейнджерс, тому що я народився і виріс у Нью-Йорку. Досить!

Чому це тема сьогодні? Тому, що відповідне розуміння потрібне для того, щоби прийняти що політика переважно кон'юнктурна а то і аморальна як тварина. Тому що прем'єр-міністра Індії Моді нещодавно підсмажили у Вашингтоні формальним державним візитом, що має відбутися у червня. Державний візит – це велика справа. Дано не кожному. Тут вечера для гостей у Білому Домі. Вся авеню перед Білим Домом вкрита прапорами одної і другої держави.

Якби політика мала моральний компонент, Моді уникали б або навіть протестували перед Білим Домом. Звичайно, він популярний в Індії. В Індії проживає 1,3 мільярда людей. У США багато іммігрантів з

Індії. Це одна з вагомих причин для державного візиту – зробити мільярд людей нашими союзниками. Все ж Моді – автократ, шовініст і вбивця. В ім'я своєї версії Бога він без розбору вбиває людей, особливо тих, хто сповідує іслам. Індія також торгує на повну пару російським газом і не підтримує американську політику. Фактично цей державний візит є «подарунком за погану поведінку».

Кілька років тому я їздив до Болгарії, щоб відвідати тамтешню українську громаду. Одним із найяскравіших моментів мого візиту була моя розмова з непомітним. Болгарином, а до речі, юристом. Коли він дізнався, що я з Америки, він запропонував трохи філософського гумору. Він заявив, що Болгарія, вступивши в НАТО, тепер є союзником США. Однак у минулому, зазначив він, болгари були приєднані до Римської імперії, Османської імперії, Рейху нацистської Німеччини і, нарешті, Радянської імперії. Ці імперії більше не існують, зазначив він, тому нам, американцям, краще бути обережними. Ми обидва засміялися.

Болгарія - це не аберація. Правда але щойно у грудні 2022 вона почала допомагати Україні у війні. Слово «політика» змушують згадувати дивних друзів. Можливо, більше тривоги викликає Угорщина за президента Орбана. У сучасній історії Угорщина завжди була на неправильному боці, у Першій світовій війні, у Другій світовій війні. Угорщина є членом НАТО. Проте президент Орбан виглядає ближчим до Володимира Путіна, ніж до Сполучених Штатів. Що ще важливіше, через правила міжнародного організаційного управління, як-от НАТО, Угорщина, незначна країна за населенням, могутністю та загальними можливостями, якою керує божевільний, має вирішальний голос щодо майбутнього України.

Кілька років тому я мав нагоду

їздити з угорською делегацією зі Львова до Івано-Франківська, де встановлено пам'ятник видатному угорському поетові. До складу делегації увійшли посол Угорщини в Україні, деякі менші дипломати, а також віце-спікер угорського парламенту. Це все були люди Орбана. Віце-спікер був особливо балакучим і прикрим. Вони поводитися так, наче робили ласку Україні, беручи участь у заході. Звичайно, це мене не влаштувало, але це вже інша історія. Ми трохи пообідали, і було кілька слів. До речі, віце-спікер як його бос Орбан був великим прихильником Трампа. Я часто дивуюся, звідки ці люди. Бог повинен був просто зламати форму.

Правда що Угорщина прийняла майже двіста тисяч українських біженців.

Нещодавно польський парламент проголосував за неминучий вступ України до НАТО. Польща всю війну є в авангарді. Можуть бути поставлені запитання, наприклад, що дві фактично майже ворогуючі сторони, такі як Болгарія та Угорщина, роблять у НАТО. А також чому надається вбивцю державний візит у Білому Домі.

Якщо добре подумати, зрештою, краще, щоб вони були там і познайомилися з західною культурою, а головне – з демократичною формою правління. дотримання прав людини тощо. Привітання цих сумнівних осіб та/або країн має наблизити їх до нас. Це суть політики, нехай аморальної, без принципів. Навіть кажуть що треба тримати своїх друзів близько, а ворогів ще ближче.

Але має бути певна відповідальність. Деж та відповідальність? Можна підтримувати, нав'язувати дружні зв'язки, але тоді можна також вимагати і відповідної поведінки.

14 травня 2023 року
Аскольд С. Лозинський

Про повернення місту Новомосковськ його історичної назви – Самар

Як відомо, свою сучасну офіційну назву наше місто Самар отримало 1794 р., після знищення Московською імперією Запорізької Січі та козацького ладу на наших землях. Колоніальна назва «Новомосковськ» (за давнішим правописом «Ново-Московськ») мала засвідчувати «вічність» панування загарбників на українських землях та їхні великоімперські амбіції.

Замість ганебної окупаційної назви пропонується повернути місту саме ту його історичну назву, що збереглася в народній пам'яті, – **«Самар»**.

Це ім'я є оптимальним з різних поглядів: відбиває історію міста і краю, традиції української топоніміки, є унікальним, коротким і милозвучним, не має негативного підтексту.

Старовинне козацьке місто Самар розташовано на правому березі річки Самара. Самар до 1775 р. був центром Самарської паланки Запорізької Січі, найбільшим містом східного Запоріжжя.

«Самар». Іменник. Наголос на другому «а» (Самáр). Рід – чоловічий. «Самар» – «він», на відміну від «Самара» – «вона». Назви схожі, але не збігаються, Так само назва «Самар» відрізняється від назви «Самара» (річка і місто на території Московії.)

Назва **«Самар»** (на відміну від назви

«Самарь» історичних джерел) вживається без м'якого знаку відповідно до правил чинного українського правопису, що запроваджені ще 1921 року.

«Самарь» з м'яким «р» не є помилкою, а відбиває традиційну вимову і написання в південно-східних говірках України, і тому можливе вживання такої форми в розмовному мовленні, в цитуванні джерел і давніх видань, але офіційною назвою є лише «Самар» без м'якого знаку.

Відмінювання:

(II відміна. Тверда група.)

Називний	Самар
Родовий	Самара
Давальний	Самару, Самарові
Знахідний	Самар
Орудний	Самаром
Місцевий	у Самару, у Самарові, у Самарі
Кличний	Самаре!

«О, Самаре, моє ти місто старовинне».

Похідні назви: «Самарський» (Самарський район, Самарський міський голова тощо), «Самарська» (Самарська міська, Самарська районна рада тощо), «Самарське» (Самарське управління, Самарське відділення тощо). «Самарець» мешканець міста Самар, «самарка» мешканка міста Самар, «самарці» мешканці міста Самар. (Саме така самоназва «самарці» зафіксована у джерелах середини XIX ст.)

Дата заснування **20 серпня 1576 року**. (Перша письмова згадка про «Городокъ старинный же Запорожский Самаръ» у грамоті Стефана Баторія, короля Речі Посполитої у 1576-1586 рр.).

Відновлення історичної назви **«Самар»** є ще одним кроком на шляху повної і остаточної декацапізації нашого краю і всієї України, звільнення від будь-яких форм колоніального рабства, залежності від Московії – країни-загарбниці, країни-агресора і окупанта.

*Євген Шульга,
історик, самарець (мешканець м. Самар)
від народження.*

1 Назва «Новомосковск», що уславлює країну-окупанта та її столицю, така ж ганебна для України (та ще й в умовах геноцидної україно-московської війни), як (уявімо на мить такий жах!) назва «Новогітлеровск» в Ізраїлі або «Новостамбульск» у Вірменії.

2 Про побутування саме цієї назви в живому мовленні і через багато літ після перейменування міста є авторитетні свідчення в історичних джерелах: працях Феодосія Макаревського, Дмитра Яворницького, Григорія Надхіна, Якова Новицького, довідниках і художній літературі.

3 Ще у XIX столітті на означення і назви нашого міста, і назви річки вживалося одне слово «Самаръ» («вона»). Зараз є потреба запровадження 2-х різних назв, відмінних як фонетично, так і граматично.

4 (§ 27. «Б не пишемо: 1. Після р у кінці складу або слова: вір, вірте, гирка, гіркий, кобзар, ларка, лікар, монастир, переві́р, секретар, тепер, тюрма, школяр, Харків, царка (від царьок).» (Український правопис. Схвалив Кабінет Міністрів України (Постанова № 437 від 22 травня 2019 р.). Київ, «Наукова думка», 2019. с. 32)

5 «12. Закінчення -ар та -ир на кінці речивників [«іменників» за тогочасною термінологією] пишемо без ь, навіть коли в родовому відмінку маємо м'який голосний звук: цар, кобзар, секретар, писар,

косар, лікар, вівтар, монастир, багатир (род. відм. – царя, кобзаря і т. д.). Так само: звір, матір, тепер, не вір, і в середині слів: гіркий, Харко, місто Харків.

Примітка: але іноді пишуть ці слова і з ь: царь, секретарь, писарь.» (Українська Академія Наук. Найголовніші правила українського правопису. Передрук з Київського видання 1921 року. Рівне на Волині, 1921. с.7)

6 За аналогією з відмінюванням слова «Дністер» («Український правопис». Київ, «Наукова думка», 2019. с.104.)

7 Подібно до «полтавець полтавка полтавці», «херсонець херсонка херсонці», «чернігівець чернігівка чернігівці».

8 «а ну те, Самарці, потягнемъ по чарці!» (Григорій Надхінъ. «Воспоминаніе о Новомосковскѣ (Изъ дорожныхъ записокъ 1861 года.)». «Основа». Жовтень (сентябрь) 1862. Кн. 9.) [мова і правопис оригіналу в цитатах збережено].

9 Попри критичне ставлення багатьох дослідників до цієї дати, поки що ніхто не зміг запропонувати іншу дату, обґрунтовану документами чи іншими науковими даними. Тому зберігаємо традиційну, але без перерахування на новий стиль, оскільки всі дати до запровадження т. зв. григоріанського календаря 4.10.1582 року (після 4.10. було не 5.10., а 15-е), подаються лише за юліанським календарем.

**Нам належить йти шляхом
дарованої від Бога свободи та
остаточно звільнитися від рабства
Москві, – Митрополит Епіфаній**

Свято Преполовнення означає половину шляху від Пасхи до П'ятидесятниці. В новозавітній час це є шлях символічний. Але ми знаємо, що обидва наших великих свята мали старозавітні прообрази, історія яких пов'язана була з реальною подорожжю. Пасха означала вихід народу Ізраїля з рабства у Єгипті. А на п'ятидесятний день цього подорожування від неволі до свободи – Бог через Мойсея на горі Синай подав людям Своїм закон, основу якого складають відомі всім нам десять заповідей.

Звернімо нашу увагу на цей факт біблійної та духовної історії! Звільнення від рабства, від поневолення відбувається не через сваволу, але через прийняття волі Божої. На цьому в словах Євангелія, які сьогодні читаються, наголошує і Сам Христос, вказуючи, що проповідуване Ним вчення – не Його власне, але воля і наука від Отця Небесного. І вчення це – не просто плід роздумів мудреця чи набуток життєвого досвіду, але істина, яка сповіщається від Всевишнього і має підтвердження у надзвичайних, чудесних ділах.

Однак ми бачимо з євангельської розповіді, що навіть будучи свідками і проповіді вчення, і великих чудес, які звершував Спаситель, Його сучасники віддавалися сумнівам і суперечкам. Ось вони бачать чудесні зцілення, як наприклад зцілення розслабленого біля купелі, але шукають пояснення і ніби дозволу від начальників та своїх законовчителів. Вони не довіряють тому, що бачать, вони сперечаються – бо те, що відбувається, стається не так, як навчали їх книжники і фарисеї.

Не такого Христа вони очікували. Не Того, Хто діє всупереч ними самими придуманим звичаям та правилам. Вони бачать чудеса, які Спаситель звершує в суботу, але не розуміють, що правила суботнього спокою, які Ісус нібито порушує – не божественні, а людські, і при тому суперечать духу Божого закону.

Господь пояснює людям це, вказуючи, наприклад, що навіть у суботу звершують обрізання, щоби зволіканням не порушити більш важливе правило. Але вчення людські настільки увійшли в свідомість

народу, що для багатьох підмінили навіть Божий закон. І тому заради дотримання своїх власних правил начальники юдеїв та нерозумні ревнителі передань старців готові були навіть вбити Христа, про що Він і каже народу відкрито.

У час отримання закону на горі Синай народ, щойно звільнений з полону і рабства, також, як ми знаємо з Писання, замість прийняття волі Божої хотів слідувати тому, до чого вони віддавна звикли. Коли пророк розмовляв із Богом на горі, люди внизу, як відомо, вимагали від Аарона зробити для них золотого тільця, щоби йому служити і поклонитися, як богу. Бо живучи у Єгипті, де в образі священного бика народ шанував одного зі своїх верховних божків, євреї перейняли багато єгипетських звичок та вірувань. І тому замість того, що давав їм Бог, і що було засвідчене великими чудесами, вони забажали слідувати тому, що було для них звичним.

Все це, дорогі брати і сестри, спонукає нас робити належні висновки. Шлях духовного зростання, шлях звільнення від тиранії гріха та зла, шлях до духовної свободи полягає в пізнанні волі Божої та у її виконанні. Бо часто в історії ми бачимо приклади того, як тиранія падає, але на її місце приходять не слідування Божому закону, але сваволя людська. Так ставалося під час багатьох революцій – англійської, французької, більшовицької в Росії. Народ повставав проти деспотизму, але замість того, щоби своє життя надалі будувати на основі Божого закону – а це закон любові та правди! – починали будувати на звичному законі ненависті. Замість старих тиранів ставили нових, замість сваволі одного правителя – віддавалися у сваволу натовпу.

Тому, дорогі брати і сестри, ми, як народ, борючись тепер проти кремлівської тиранії, повинні пам'ятати про необхідність втілення в життя Божого закону, Божого вчення, яке сповіщене було у давнину через пророка Мойсея, а у повноті було відкрито через Господа Ісуса Христа. Бо там, де люди відступають від Божого закону, де забувають про нього і де зневажають його – завжди зростатиме нова тиранія.

Адже диявол ніколи не втомлюється спокушати людей. Він завжди бажає тих, хто хоче звільнитися від його панування, вловити новим обманом, і хто відкидає старе його ярмо – на того покласти нове, ще гірше.

Біблійний урок, який ми сьогодні згадуємо, також стосується, дорогі брати і сестри, не лише суспільного, але і церковного життя. Бог звершив і продовжує звершувати чудо Своє, звільняючи Українську Церкву з-під ярма Москви – цього сучасного духовного Єгипту і Вавилону, дому рабства нашого народу. Але так само, як у давній час, і нині коли одні з радістю приймають волю Божу, інші – вперто противляться їй. Останні не хочуть вірити тому, що бачать, але шукають виправдання у волі своїх вождів – новітніх книжників та фарисеїв.

Не Христу вони вірять, а новому Кайафі-Гундяєву, первосвященнику, на руках якого – кров. Вірять не Богу, але тому, до чого звикли. Кажуть: ми так жили раніше, так жили наші батьки та діди, тож не можемо нічого змінювати. І думають, що ця вірність давньому – це і є вірність Церкві. А насправді вони уподібнюються євреям, які настільки звикли жити в рабстві у Єгипті, як жили вони до виходу, і як жили батьки їхні, і діди, що навіть бачачи чудеса, слідуєть не за Богом, а за звичним для них священним тільцем, на якого перетворили своє тлумачення канонів та правил церковних.

Дорогі брати і сестри! Як бачимо з прикладу Писання, суперечки в громаді вірних – це не лише те, що притаманне нашому часу. Так було і раніше. І сперечалися не лише з людьми, а навіть із Самим Богом. Сперечалися не лише тоді, коли не хотіли приймати Божу науку, але навіть тоді, коли ставали свідками великих явних чудес. Тож і ми не повинні впадати у розпач, бачачи, що і нині громада вірних в Україні перебуває у суперечках.

Нам належить слідувати за істиною, йти шляхом дарованої нам від Бога свободи, остаточно звільнитися від рабства Москві – духовному Єгипту і Вавилону. Хто чує голос

істини і слідує за ним – це благо для них. А хто для волі Божої шукає підтвердження у своїх начальників, хто полишає дух Божої правди заради золотого тільця власних правил і звичок – той зазнає Божого викриття та осудження з невірними.

Сьогодні, дорогі брати і сестри, тут, у давньому історичному серці Волині, у княжому Володимирі ми вшановуємо преподобного Стефана – ученика преподобного Феодосія Печерського, поставленого ним на ігумена після себе, а пізніше – рукоположеного на єпископа. З життя його ми знаємо, що хоча спочатку братія Печерської обителі просила Феодосія дати їм Стефана начальником, але пізніше він був змушений полишити обитель через спротив та інтриги. Тому він став засновником нового монастиря, Кловського. Але людські пристрасті не мають значення в очах Божих, бо Всевишній судить не за зовнішнім, а бачить сутність. Тому того, кого відкинули люди – Бог покликав до служіння святительського, пославши Стефана на Волинську землю, у престольний Володимир, щоби тут він працював на благо Церкви.

І вшановуючи його нині, просимо у святого Стефана молитовного заступництва і за землю Волинську, і за всю Україну, щоби правда Божа утверджувалася і в житті Церкви, і в нашій державі. І щоби ті нерозумні, хто досі ходять кривими дорогами та слідуєть не за істиною – напоумилися, пізнали волю Божу та послідували їй, а не звичкам своїм чи пристрастям.

Молитвами преподобного Стефана, ігумена Печерського і святителя Волинського, Господи Ісусе Христе, Боже наш, у правді утверди народ український, нашу Помісну Церкву і помилуй всіх нас! Амінь.

“Новини”

Предстоятель у Володимирі зустрівся з військовослужбовцями

Предстоятель Православної Церкви України Блаженніший Митрополит Епіфаній під час Першосвятительського візиту на Волинь провів зустріч з військовослужбовцями 14-ої окремої механізованої бригади імені князя Романа Великого.

Блаженніший Митрополит Епіфаній спільно з захисниками Батьківщини, а також із архієпископом Володимирським та Нововолинським Матфеєм, запрошеними архієреями та духовенством єпархії, піднесли молитви до Господа за полеглих воїнів. Спількуючись із захисниками, Митрополит Епіфаній дякував кожному за служіння народу України, за мужність і звитягу.

«Церква називає вас новітніми героями, бо завдяки вашому героїчному подвигу ми маємо сьогодні незалежну українську державу. Війна триває, але вона завершиться нашою перемогою, весь світ повірив у вашу перемогу, треба лише на полі бою її довершити. І ми довершимо її. Адже маємо таких славних новітніх героїв, наших захисників», – зокрема сказав Митрополит Епіфаній.

Предстоятель запевнив військових, що Церква повсякчас молитися за всіх наших новітніх героїв, як за живих, так і за тих, що віддали своє життя за волю і незалежність України. **«Про їхній подвиг ми не маємо права забувати, маємо пам'ятати, молитися, підтримувати їхні родини, адже вони прагнули жити в кращій країні. А ми повинні втілити їхні мрії в життя, щоб Україна була сильною демократичною європейською державою. Так і буде після нашої перемоги, коли в Україні запанує справедливий мир. Вічна пам'ять тим, хто віддав своє життя заради України і заради нашого спільного майбутнього», – підсумував Предстоятель.**

Митрополит Епіфаній відвідав випуск капеланів Сил ТрО

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 18 травня 2023 року відвідав заходи, з нагоди випуску «Вишколу капеланів» Сил територіальної оборони Збройних Сил України.

На урочистому зібранні були присутні командувач Сил Територіальної оборони ЗСУ генерал-майор Ігор Танцюра, заступник голови Синодального управління військового духовенства ПЦУ по співпраці зі Збройними Силами України протоієрей Леонтій Никитенко, офіцер служби військового капеланства Командування Сил територіальної оборони ЗСУ протоієрей Сергій Дмитрієв, військовослужбовці, капелани та гості. Предстоятель автокефальної Української Православної Церкви звернувся до присутніх зі словом та разом з командувачем Сил ТрО взяв участь у врученні капеланам сертифікатів про завершення навчання. *«Усі ми є зряддям Божим, тож покликані розвивати й вдосконалювати свої таланти, для служіння ближнім. Це особливо стосується священників – капеланів. Тож і ви пройшовши відповідне навчання вдосконалилися та зросли, щоб надихати наших воїнів – захисників, допомагати їм, давати їм духовну наснагу і розраду. Також ми усі повинні пам'ятати тих, хто віддав свої життя захищаючи даний нам Богом дар свободи і незалежності та завжди молитися за них. Нехай Господь допомагає усім нам рухатися вперед і наближати нашу перемогу»,* – зазначив Його Блаженство.

Предстоятель освятив ікони написані на бронеплитах

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України 23 травня 2023 року звершив у кафедральному Свято-Михайлівському соборі Чин освячення ікон, написаних на плитах від бронезилетів.

Разом з Предстоятелем автокефальної Православної Церкви України молилися митрополит Рівненський і Острозький Іларіон, архієпископ Луганський і Старобільський Лаврентій, єпископ Тернопільський і Теребовлянський Павло, єпископ Хмельницький і Кам'янець-Подільський Павло, єпископ Чернігівський і Ніжинський Антоній, єпископ Васильківський Єфрем, запрошене духовенство, перший заступник міністра культури та інформаційної політики України Ростислав Карандеев, засновник мистецького проекту «АртАрмор» Олександр Ковальчук, заступник начальника Головного управління морально-психологічного забезпечення ЗСУ полковник Володимир Яцентюк, іконописець Андрій Охоцький та

гості.

Після відправи Його Блаженство звернувся до присутніх зі словом, в якому, зокрема, наголосив на необхідності твердої і непохитної віри у Божу допомогу й перемогу правди, задля наближення нашої власної перемоги над російським агресором. Також Митрополит Епіфаній подякував усім, хто докладає зусиль, щоб надихати інших допомагати Україні у цей непростий час.

Освячені сьогодні ікони, об'єднані в цикл «Духовна звитяга», були створені українськими митцями в рамках проекту «АртАрмор». Священні зображення написані на бронеплитах від бронезилетів, які «відпрацювали» на війні, були пошкоджені, але стримали ворожі кулі й зберегли життя українським захисникам.

Планується, що ікони на бронеплитах будуть презентовані представникам країн-партнерів, як подяка за допомогу Україні у протидії російській агресії.

romism

Пресслужба Київської Митрополії
Української Православної Церкви (ПЦУ)

Фундація імені Івана Багряного

За Українську Україну!

З метою популяризації ідей, творчості та життєвої державницької настанови визначного українця Фундація Івана Багряного (США) та Всеукраїнський щомісячник «Бористен» заснували Відзнаку імені Івана Багряного. Щороку лауреатами стають люди, чії досягнення стали помітними й особливими в різних сферах діяльності: письменники, громадські діячі чи просто жителі міста, які роблять свій особистий внесок у розбудову українського суспільства.

Фундація імені Івана Багряного — неприбуткова добродійна корпорація української діаспори США, утворена з метою впровадження ідей Івана Павловича Багряного через публікацію і поширення його творів, видання книжок, близьких його ідеям